

Jiang Liang alezredes¹

A KÍNAI TENGERENTÚLI ÉRDEKEK VÉDELME ÉS A VÉDELEM RENDSZERÉNEK ÉPÍTÉSE

DOI: [10.35926/HSZ.2020.1.10](https://doi.org/10.35926/HSZ.2020.1.10)

ÖSSZEFOGLALÓ: A tengerentúli (külföldön lévő) érdekek a nemzeti érdekek tengerentúli kiterjesztése. A kínai nyitás folyamatos előrehaladásával és az egyre szélesedő globális kapcsolatokkal a tengerentúli érdekek Kína biztonsági és fejlesztési érdekeinek fontos részévé váltak, és a reformok és a fejlődés általános helyzetéhez kapcsolódnak. Kína jelenleg átfogóan támogatja a tengerentúli érdekvédelmi rendszer kialakítását több dimenzióban, és arra törekszik, hogy javítsa a tengerentúli érdekek védelmének képességét. A szerző tanulmányában összefoglalja a kínai tengerentúli biztonság jelenlegi helyzetét, kiemel néhány problémát, és elemezi azok okait.

KULCSSZAVAK: külföldi érdek, tengerentúli, érdekvédelem, rendszer, biztonság

BEVEZETÉS

A világban jelenleg számos politikai és gazdasági konfliktus van, a globális biztonság hosszú idő után instabillá vált. Ez jelentős negatív hatással van és lesz Kína nemzetközi kapcsolataira és együttműködéseire, valamint az „egy öv és egy út” kezdeményezésre,² valamint komoly veszélyt jelent Kína folyamatosan bővülő külföldi befektetéseire és a vállalatok termelési tevékenységére. A kínai tengerentúli érdekek védelme és a szerteágazó kapcsolatok szükségessé teszik Kína konstruktivitását és vezető hatalmi tényezővé válását a világban. Ez nemcsak a mai Kína előtt álló feladat, hanem a jövőbeni nemzeti biztonsági stratégiája fontos része is.

¹ Jiang Liang alezredes az egyéves felsőfokú tanfolyam (Nemzeti Közszerződési Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztviselőképző Kar) hallgatója a 2018/19-es tanévben. Jelen írás a szerző személyes véleményét tükrözi a külföldi országokban található kínai érdekek, érdekeltségek és állampolgárok védelméről, biztonsági helyzetéről (a „külföldi” kifejezés jelen cikkben a „tengerentúli” szinonimája).

² Az ókori Selyemút, a Kelet-Ázsiát Európával összekötő kereskedelmi útvonal eszméjének és funkcióinak felélesztésére vonatkozó kínai elképzelés, kezdeményezés, amely az angol nyelvű szakirodalomban rendszerint a „Belt and Road” vagy „one Belt, one Road” kifejezések – rövidítve B&R – formájában fordul elő, ritkábban használják a „Silk Road Economic Belt” kifejezést is.

KÍNA TENGERENTÚLI ÉRDEKEINEK ÉS BIZTONSÁGÁNAK JELENLEGI HELYZETE

A tengerentúli érdekeltségek folyamatos bővülése, valamint a növekvő geopolitikai feszültségek és a nemzetközi terrorizmus terjedése miatt *Kína tengerentúli érdekei számos komoly kihívással szembesülnek.*

Kína „kiáramló” (külföldre irányuló) stratégiájának és az „*egy öv és egy út*” kezdeményezés erőteljes fejlődésével a tengerentúli érdekek volumene és spektruma gyorsan bővült. Ezek közé tartozik többek között a külföldön lévő kínai állampolgárok személyes és vagyonszerzési biztonsága, a kínai vállalatok vagy kormányzati szervek tengerentúli fiókjainak biztonsága, a külső (külföldet is érintő) közlekedési vonalak és a közlekedési eszközök biztonsága.

A kínai külföldi közvetlen érdekeltségek és befektetések száma már 2015-ben is rekordmagas szinten volt.³ Az országból kilépett lakosok száma 1,28 millió volt, ami 9,68%-os növekedést jelentett az előző évhez képest. Külföldön több mint egymillió kínai munkavállaló dolgozott, míg a külföldön tanulók száma 1,089 millió volt.⁴

Kínai állampolgárok 2017-ben több mint 30 ezer vállalatot alapítottak a tengerentúlon, míg a külföldön tanulók száma 1,37 millióra nőtt. Ugyanakkor – a 2017-es kínai statisztikák szerint – abban az évben a kínai külföldi befektetések 158,29 milliárd dollárt tettek ki, ami a globális befektetések több mint 10%-a. Így megállapítható, hogy Kína a *befektetések vonatkozásában az Amerikai Egyesült Államok és Japán után a harmadik helyen állt.* Kína külföldi befektetéseinek állománya 2017 végén elérte az 1809,04 milliárd dollárt (189 országban és régióban), ami a globális külföldi közvetlen befektetések állományának 5,9%-át tette ki. Az állomány volumene az előző év végétől 451,65 milliárd dollárral nőtt, és a globális tőzsdei rangsorban a 2. helyre ugrott.⁵ Kínai vállalatoknak 2017 végén közel 11 ezer külföldi vállalkozása volt, 185 országban és régióban elosztva, és a teljes külföldi eszközállomány meghaladta a 7 milliárd jüan (RMB) értéket.⁶

Az ország külföldi befektetései továbbra is bővülnek, a vállalkozások és a formák egyre diverzifikáltabbak, a lefedettségi területek és a hatókör kiterjedtebb, így – érthető módon – *Kína tengerentúli befektetéseinek biztonsági kockázatai tovább növekednek.*

A geopolitikai konfliktusok növekedése, a világ számos országában a politikai, szociális és gazdasági instabilitás, valamint a nemzetközi terrorizmus elterjedése tovább súlyosbították a kínai állampolgárok és vállalkozások biztonsági helyzetét.

Kína állampolgárainak és külföldi érdekeltségeinek biztonsági kockázatai fokozatosan romlanak, amit a konzuli védelmi segítségkérések növekvő száma is mutat. A kínai Külügyminisztérium Biztosítási Központjának adatai szerint a kínai nagykövetségek és konzulátusok szerte a világban 2015-ben 86 678 konzuli védelmi és segítségnyújtási kérelmet kaptak, ami 27 152 esettel több az előző évihez képest. Ez 45,61%-os növekedést jelent egy

³ A közvetlen külföldi befektetések (Outward Foreign Direct Investment) gyakorlatilag vállalatok alapítását vagy megvásárlását jelentik, ellentétben a közvetett befektetésekkel, amelyek inkább a pénzpiacon történő elhelyezést preferálják a kamatnyereség reményében.

⁴ Kínai konzuli védelem és segítségnyújtási ügyek általános helyzete Kínán kívül. 2016. 05. 05. Kína konzuli szolgálati hálózat. <http://cs.mfa.gov.cn/gyls/lsgz/ztzl/ajztkq2014/t1360879.shtml> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

⁵ Államtanács Információs Iroda: 2017-es kínai külföldi közvetlen befektetési statisztika. 2018. 09. 28. https://www.sohu.com/a/256798199_118392 (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

⁶ Állami tulajdonban lévő vagyonszerzési és adminisztráció. Az Államtanács Bizottsága: A központi vállalkozások teljes vagyona meghaladja a 7 billió jüant. 2018. 10. 30. http://www.ce.cn/xwzx/gnsz/gdxw/201810/30/t20181030_30665323.shtml (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

év alatt. Ezekben összesen 95 860 kínai állampolgár volt érintett és 1928 haláleset történt. A bűncselekmények előfordulási gyakorisága is évről évre nőtt, a 2013-as 4,25/10 000-ről 2014-ben 5,10/10 000-re, míg 2015-ben 6,78/10 000-re emelkedett.⁷ A Külügyminisztérium és a kínai nagykövetségek és konzulátusok 2016-ban több mint 100 ezer konzuli védelmi és segítségnyújtási ügyet kezeltek.⁸

A Kínán kívüli biztonsági kockázatok forrása bővült, és a nagyobb veszélyt a bűnözés, a terrorizmus és a politikai zavargások jelentették. Az elmúlt években a külföldön tartózkodó kínai állampolgárok egyre szélesebb körű biztonsági fenyegetésekkel találták szemben magukat, mint például társadalombiztosítási, gazdasági és munkaügyi viták, balesetek, idegenforgalmi viták, halászhajók letartóztatása, terrortámadások és túszejtés, valamint politikai zavargások a fogadó országokban. Ugyanakkor a bűncselekmények, a terrorizmus és a politikai zavargásokkal kapcsolatos biztonsági incidensek súlyosbodtak az elszenvedett károk gyakorisága és mértéke tekintetében. Így elmondható, hogy ezek jelentős fenyegetést jelentenek a külföldön lévő kínai állampolgárok és intézmények biztonságára.

A legnagyobb veszélyt a bűncselekmények jelentik a külföldön lévő kínai állampolgárok, érdekeltségek és intézmények vonatkozásában. A befektetések nagy része olyan magas kockázatú területekre koncentrálódik, ahol *alacsony a jogállamiság szintje*, valamint *elmaradott a szociális ellátórendszer és az infrastruktúra*.

Kína Ázsiába irányuló befektetései 2015 végén 768,9 milliárd dollárt tettek ki, ami a kínai külföldi befektetések közel 70%-át jelentette. Latin-Amerikába befektetések formájában 126,32 milliárd dollár irányult, ami 11,5%-ot tett ki, míg Afrikában a befektetések 34,69 milliárd dollárt értek el (3,2%).⁹ Ezen túlmenően Kína külföldi mérnöki szerződesei és a kínai állampolgárok külföldi munkavállalásai ugyanezen a területeken koncentrálódnak. A statisztikák szerint 2015-ben mintegy 2 millió kínai állampolgár utazott Afrikába, ahol több mint 4200 kínai finanszírozású vállalkozás működött több mint 450 ezer munkavállalóval.¹⁰ Néhány ázsiai, afrikai és latin-amerikai országban a politikai bizonytalanság és instabilitás, valamint a szervezett bűnözés nehezítette a társadalombiztosítási és egészségügyi rendszer működését, ami rontotta a kínai állampolgárok és vállalkozások élet- és munkakörülményeit. Főleg olyan bűncselekmények fordultak elő, mint lopás, rablás, emberrablás és zsarolás, amelyek komoly fenyegetést jelentenek a kínai tengerentúli érdekeltségekre és állampolgároknak. Például az angolai gazdasági visszaesés 2015 óta a bűnözési ráták jelentős emelkedéséhez vezetett, és 2015 novemberében több mint egy tucatnyi eset volt, amikor fegyveres rablók kínaiakat raboltak el a fővárosban, Luandában. A kínai nagykövetségek és konzulátusok által kezelt szociális biztonsági ügyek száma 2014 és 2015 között megduplázódott (3099 esetről 6487 esetre nőtt).

A terrortámadások továbbra is fenyegetést jelentenek a kínai állampolgárok és intézmények számára. Az ausztrál Gazdasági és Béke Intézet 2017-es jelentése szerint 2016-ban a terrorista támadások száma világviszonylatban 10 750, míg a halálesetek száma 25 673 volt. Kína határokon átnyúló turizmusa és üzleti tevékenysége kiterjedt, ezért nagyobb valószínűséggel érintik a terrortámadások. Például 2015. november 13-án éjjel kínaiak ellen irányuló terrorista támadást jelentettek Párizs északi külvárosában. November 20-án Mali

⁷ Kínai konzuli védelem és segítségnyújtási ügyek általános helyzete Kínán kívül: i. m.

⁸ 2017-ben Kína mintegy 70 000 konzuli védelmi és segítségnyújtási ügyet kezelte. 2018. 01. 31. <https://news.sina.cn/zwsj/zglbzn/2018-01-31/detail-ifyrcsrw1296703.d.html?pos=3> (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

⁹ Államtanács Információs Iroda: 2017-es kínai külföldi közvetlen befektetési statisztika: i. m.

¹⁰ Kínai konzuli védelem és segítségnyújtási ügyek általános helyzete Kínán kívül: i. m.

fővárosában, Bamakóban egy szállodát ismeretlenek támadtak meg, hét kínai állampolgárt tartottak fogva túszként. Kiszabadításuk során négyet közülük megmentettek, három pedig meghalt. Laosz Sai Ben tartományban 2016. január 24-én történt bombatámadás, amely két kínai állampolgár halálát okozta. Ugyanebben az évben augusztus 17-én a bangkoki Erawan-kegyhely közelében történt robbanás 20 embert ölt meg. Több mint 100 ember megsérült, köztük hét kínai turista. *A kínai állampolgárok és a tengerentúli érdekeltségek és intézmények is egyre többször válnak a terrorista támadások közvetlen célpontjává.*

Mivel Afrikában és a Közel-Keleten, ahol a terrorizmus a legjobban elterjedt, jelentős számú kínai állampolgár és érdekeltség található, itt a legnagyobb a valószínűsége az ellenük történő lehetséges terrorista támadásoknak. 2015. november 18-án az Iszlám Állam szélsőséges szervezet bejelentette, hogy egy kínai és egy norvég túszt végzett ki, mert a megadott határidőre nem kapott váltságdíjat értük. Itt kell megjegyezni, hogy kínai belföldi terrorista szervezetek és csoportok szintén megpróbálnak támadásokat végrehajtani a kínai állampolgárok ellen. 2016. augusztus 30-án a kirgizisztáni kínai nagykövetséget öngyilkos merénylők támadták meg. A támadók a helyszínen meghaltak, három kínai személy sérült meg a nagykövetségen.

A fogadó ország politikai helyzetében, működésében bekövetkezett zavarok által okozott belső elégedetlenségek, zavargások és instabilitás szintén veszélyeztetik Kína külföldi érdekeit és érdekeltségeit. 2015-ben 17 helyi háború és fegyveres konfliktus zajlott a világban. Ezek közül a Közel-Kelet és Afrika a fegyveres konfliktusok fő területei,¹¹ a politikai instabilitás és belső konfliktusok itt a legsúlyosabbak, ami nagymértékben befolyásolta Kína tengerentúli érdekeit ezen a területen. Például a jemeni biztonsági helyzet 2015 januárjában jelentősen romlott. Konfliktus tört ki a húsz lázadó fegyveres csoportok és az elnököt támogató fegyveresek között. Szaúd-Arábia és más országok március 26-án nagyszabású légitámadást indítottak a húsz fegyveres erők ellen. A fegyveres összetűzések közepette számos kínai és más országból érkező állampolgárt sikerült egy kínai hadihajóval kimenekíteni.¹²

2015 második felében Mali, Nigéria és Kamerun területén fokozódtak a polgári lakosok elleni terrorista támadások. A belföldi stabilitás és az állampolgárok életkörülményei, biztonsága súlyosan romlott.

Az adósságválság miatt Brazíliában, Venezuelában és más latin-amerikai országokban politikai zavargásokra került sor, a kínai finanszírozású vállalkozások kockázata jelentősen nőtt. 2015-ben a kínai konzuli védelmi központ kiadott egy „*emlékeztetőt a külső biztonságról*”, amely szerint a politikai jellegű veszélyeztettség külföldön a biztonsági kockázatok 14,1%-át tette ki.

Az „*egy öv és egy út*” kezdeményezés kiépítése több politikai kockázattal szembesült. A kínai vállalatok 2015-ben 18,93 milliárd dollárt fektettek be a kezdeményezésben részt vevő országokban, ami 38,6%-os növekedést jelentett az előző évhez képest. Kína 8787 külföldi projektet szerződött le, amelyek összértéke 92,64 milliárd dollár volt. 2015 végén az „*egy öv és egy út*” kezdeményezés országaiban a kínai közvetlen befektetési állomány

¹¹ Meng Xiangqing – Zhou Yiqi – Zhang Chi: A világ katonai helyzete 2015-ben: áttörés a biztonsági együttműködésben, fokozott zűrzavar és konfliktus. Kortárs Világ, 2016/1. szám.

¹² Ban Wei: A kínai „Noé bárkájának” tökéletes akciója – Kínai és külföldi személyek Jemenből történő evakuálásának kínai dokumentumfilmje. Xinhua. http://news.xinhuanet.com/2015-04/07/c_1114892174.htm (Letöltés időpontja: 2018. 11. 10.)

115,681 milliárd dollár volt, ami a teljes közvetlen befektetési állomány 10,5%-át tette ki.¹³ Az „egy öv és egy út” kezdeményezés mentén lévő országokat jelentősen fenyegetik a politikai instabilitás, a geopolitikai kockázatok és a terrortámadások, amelyek komoly kihívásokat jelentenek a kínai polgárok és intézmények biztonságára. Kína infrastrukturális építési projektjei Mianmarban, Thaiföldön és más országokban jelentős kockázattal járnak. A nyugat-ázsiai és az észak-afrikai konfliktusok, az afganisztáni és más régiók polgárháborús vagy ahhoz közeli erőszakos cselekményei mutatják, hogy a kínai beruházások, projektek bármikor katonai konfliktuszónákba kerülhetnek.

A KÍNAI TENGERENTÚLI ÉRDEKEK VESZÉLYEZTETETTSÉGÉNEK FŐ DIMENZIÓI

A tengerentúli érdekeltségek gyors expanziója és a viszonylag szűkös biztonsági garanciák kiemelkedő problémává váltak Kína jelenlegi nemzeti biztonsági stratégiájában, különösen az „egy öv és egy út” kezdeményezés előmozdításában. *A biztonsági érdekek védelmének jelenlegi gyakorlata alapján még mindig fennáll néhány meghatározó probléma.*

Elsősorban javítani kell a magas kockázatú országokkal folytatott biztonsági együttműködés szintjét. Mivel a terrorista tevékenységek már egyre inkább a globalizáció jellegzeteségeit mutatják, a terrorizmus megelőzése és visszaszorítása kiterjedt és átfogó nemzetközi biztonsági együttműködésre – különösen Kína és az ázsiai–csendes-óceáni térség országai közötti együttműködésre – támaszkodik. Az ázsiai–csendes-óceáni térség biztonsága, különösen Délkelet-Ázsiában, továbbra is főként az Amerikai Egyesült Államoktól függ. Washington befolyása miatt az ázsiai–csendes-óceáni térség biztonsági helyzete feszült, és a régió országai közötti biztonsági együttműködés különböző problémákkal terhelt.

Az egyes országok közötti biztonsági együttműködés magában foglalja a kormányzatot, a társadalmi szervezeteket, a vallási csoportokat, a médiát, a kibernetet és más területeket. Kína határokon átnyúló biztonsági együttműködése főként a helyi hatóságokkal együttműködve hatékony. Ugyanakkor az „egy öv és egy út” kezdeményezés által érintett legtöbb országban az ilyen típusú, határokon átnyúló biztonsági együttműködés szintje alacsony, nehéz elérni a Sanghaji Együttműködési Szervezet (SESZ) országai közötti együttműködés szintjét.¹⁴ Ezen túlmenően a kínai biztonsági együttműködés még mindig főként a hivatalos szintekre korlátozódik, mint például a rendőrség, a szociális szervezetek és az egyházak.

A konzuli védelem és a Kína által jelenleg nyújtott biztonsági garanciák nem teljesen elégségesek, a felelősségek és a hatáskörök nem eléggé világosak. Bár a Kínai Népköztársaság 2015. július 1-jén elfogadott törvénye a tengerentúli kínai állampolgárok, szervezetek és intézmények biztonságának és törvényes jogainak, érdekeinek a védelmét írja elő, *a kínai tengerentúli érdekek védelmének konkrét feladataihoz még mindig nincs egyértelmű jogi alap.* Az állam még nem hozott egyértelmű jogszabályt a konzuli védelem és a tengerentúli biztonsági védelem hatásköreinek tisztázására. Még mindig nem teljes mértékben kidolgozott a „Külföldi országokkal kapcsolatos vészhelyzeti reagálási terv”, a „Tengerentúli kínai finanszírozású vállalkozások és személyzet biztonsági irányításáról” szóló rendeletek pedig csak adminisztratív rendelkezések, amelyek nem tartalmaznak végrehajtási feladatokat.

¹³ Kereskedelmi Minisztérium, Statisztikai Hivatal és Deviza Adminisztráció: Kína 2015-ös külföldi közvetlen befektetési statisztikája. Kína Statisztikai Sajtó, 2016.

¹⁴ A Sanghaji Együttműködési Szervezet 2001-ben alakult meg Kazahsztán, Kirgizisztán, Kína, Oroszország, Tádzsikisztán és Üzbegisztán részvételével, a szervezetbe 2017-ben vették fel Indiát és Pakisztánt.

Tovább kell javítani a piacorientált, Kínán kívüli érdekeltségek biztonságának szintjét. Általánosságban elmondható, hogy a feladat végrehajtása még mindig a kutatás, a tapasztalatgyűjtés és a gyakorlati megvalósítás kezdeti szakaszában van. Emellett elmondható, hogy a közbiztonsági és más hatóságok szigorú beavatkozása miatt a kínai biztonsági piac résztvevői nem elég versenyképesek, lassúak, és e lemaradások miatt a nemzetközi szinten még nem piacképesek. *A legtöbb kínai biztonsági cég problémája az elégtelen mennyiségben rendelkezésre álló pénzeszköz, az alacsonyan képzett és kevés tapasztalattal rendelkező személyi állomány, valamint a tengerentúli kapcsolatokhoz nem elegendő hálózati erőforrás és a tesztelendő üzleti képességek hiánya.* Jelenleg a tengerentúli kínai finanszírozású vállalkozások biztonsági tevékenységeinek több mint felét külföldi biztonsági cégek működtetik.

A külföldi vállalkozások biztonsági alapjai nem elég erősek. A vonatkozó törvényeket, szabályozásokat javítani és finomítani kell. Hiányzik továbbá a megfelelő képzés és oktatás. Azok a kínai finanszírozású vállalkozások, amelyek nem tapasztaltak váratlan eseményeket, nem rendelkeznek biztonságtudatossággal, vészhelyzeti tervekkel. Javították ugyan a biztonsági menedzsmentet, de még mindig a hagyományos biztonsági eljárásokra támaszkodnak. Nem erősítették meg a biztonsági erőket a fogadó országok biztonsági kockázatainak megfelelően. Ezenkívül még mindig gyenge a transznacionális biztonsági együttműködés megértése és gyakorlati alkalmazása. *A vállalatok felső szintű menedzsmentje, a menedzserek nem eléggé értik a helyi biztonsági kockázatokat, és nem ismerik fel a biztonsági együttműködés fontosságát, szükségességét és megfelelő folyamatait.* Bár a különböző intézményi szinteken már általános biztonsági képzést végeznek, nem veszik figyelembe a helyi sajátosságokat. Nem különböztetik meg a területre jellemző kockázatokat, azok szintjeit, valamint az eltérő kultúrát. A vészhelyzetek kezelése terén a legtöbb vállalkozás nem rendelkezik sem tervvel, sem a terv személyre lebontott végrehajtási intézkedésével.

A biztonsági információ „töredeztségének” kérdése még jelentősebb tényező. A kínai nemzetbiztonsági osztály által a tengerentúli kínai vállalatokról és azok személyi állományáról készített felmérés szerint a „hírszerzési információk töredezettsége” mint jelenség nagyon fontos. Bár nagyszámú külföldi érdekeltségű kínai cég van, az e vállalatok személyi állománya által szerzett különféle információk nagy része töredezett és elkülönült, nincs egységesen elemezve. *Kína jelentős hiányosságokkal küzd az információ összegyűjtése, elemzése és értékelése, majd a különböző szervezetek részére történő hozzáférés biztosítása terén.* Bár az érintett vállalkozások, kereskedelmi kamarák, társadalmi szervezetek, felsőoktatási intézmények nagy mennyiségű releváns információt gyűjtenek és dolgoznak fel, a fontosabbakat gyakran felesleges dokumentumokban és jelentésekben rögzítik. Mivel az információgyűjtési, elemzési, értékelési és megosztási mechanizmus hiányos és nem eléggé hatékony, a kínai vállalatok nem képesek időben válaszolni és reagálni a felmerült biztonsági kihívásokra, a gyorsan változó biztonsági helyzetre.

A biztonsági területtel foglalkozó és dolgozó szakállomány képzési szintjének növelése szükséges. Az érdekeltségek védelmének sikere vagy sikertelensége a személyi állománytól függ. A kínai biztonsági cégek hatékonysága függ a képzett személyi állománytól, amelynek további fejlesztése erős minőségi követelményeket támaszt, beleértve az idegen nyelvet, a katonai, a nemzetközi politikai folyamatok ismeretét. Jelenleg a Kínai Biztonsági Társaság tisztviselői gyakran korlátozott idegen nyelvi ismeretekkel rendelkeznek, és tovább kell fejleszteniük a szakmai kompetenciáikat is. Elő kell segíteni a biztonsági vállalkozások professzionalizmusát és fejlődését, fel kell tárnai a lehetséges nemzetközi biztonsági képzési lehetőségeket.

JAVASLATOK A KÍNAI ÉRDEKELTSÉGEK VÉDELMI RENDSZEREINEK JÖVŐBELI FEJLESZTÉSÉRE

Az egyre összetettebb biztonsági helyzetben *Kínának aktívan kell reagálnia a biztonsági kockázatokra*, és tovább kell erősítenie a tengerentúli érdekek védelmét.

Lehetséges intézkedések:

1. Ki kell alakítani, majd egységesen alkalmazni kell a védelmi tevékenységek rendjét, és nemzeti szinten szakosodott ügynökséget kell létrehozni a tengerentúli érdekek védelmére. Egyrészt a kínai kormány fontolóra veheti a konzuli védelmi központ nemzeti szintű konzuli védelmi ügynökséggé történő átalakítását, amely a konzuli védelmi munka kezeléséért és a biztosítási központ pénzügyi és emberi erőforrásainak további támogatásáért felelős. Másrészt *a kormány fontolóra veheti a Külügyminisztérium által vezetett, a minisztériumok közötti konzultációs mechanizmus korszerűsítését egy koordináló szerv keretében* (amelyet az Államtanács irányít), hogy javítsa a koordináció és a végrehajtás hatékonyságát, valamint erősítse a különböző funkciók teljesítményét.
2. *A jogszabályi háttér kialakítása*, valamint a konzuli védelemről és a tengerentúli biztonságról szóló külön törvény jogalkotási munkájának előmozdítása. Fokozatosan javítani kell a konzuli védelemről szóló külön törvényt, világosan meg kell határozni a konzuli védelmi munkák különböző szervezeti egységeinek felelősségeit, teljes mértékben mozgósítani kell a diplomáciai, gazdasági, katonai és egyéb területek erőforrásait, és hatékonyan végre kell hajtani az emberek, a pénz és a rendelkezésre álló anyagi eszközök, erőforrások elosztását.
3. *Támogatni kell a vállalkozásokat, hogy erősítsék meg a biztonsági beruházásaikat* és segítsék elő a – külföldi – biztonsági ágazat fejlődését. Egyértelmű ellenőrzési és értékelési rendszer szükséges. Szükséges, hogy az állam kötelező biztonsági követelményeket határozzon meg az állami tulajdonban lévő vállalatok tengerentúli projektjeire, hogy irányítsa és felügyelje az állami tulajdonú vállalkozásokat azzal a céllal, hogy azok lehetőség szerint elkerüljék és – ha szükséges – kezeljék a felmerülő biztonsági kockázatokat. Ezzel egyidejűleg szükséges a kínai biztonsági vállalkozások számára megfelelő jogi és piaci környezet kialakítása a tengerentúlon.
4. *Tovább kell erősíteni a bűnüldözési biztonsági együttműködést* és a helyi biztonsági rendszereket a kínai állampolgárok és intézmények biztonságának védelme érdekében. Az „*egy öv és egy út*” kezdeményezés mélyreható fejlesztésével Kína javíthatja hatékonyságát az infrastruktúra kiépítése és az útvonalon való biztonsági együttműködés területén a kulcsfontosságú országokban, kikötőkben, ipari parkokban. Tiszteletben tartva egymás szuverenitását, ezek az országok megfelelő biztonsági segítséget és garanciát nyújthatnak egymásnak és megerősíthetik tengerentúli biztonsági képességeiket.
5. *Egységesíteni kell a beérkezett biztonsági kockázatokra vonatkozó információkból és a hírszerző adatgyűjtésből érkezett adatok értékelését*. Az adott projekt vállalati szinten történő biztonsági kockázatainak felmérése és elemzése, valamint értékelése mellett meg kell erősíteni a globális és a regionális geopolitikai kockázatok értékelését annak érdekében, hogy időben és a megfelelő tevékenységgel lehessen reagálni a felmerülő problémákra.
6. Hatékonyan integrálni szükséges a rendelkezésre álló biztonsági erőforrásokat, és *létre kell hozni egy egységes képzési rendszert* a kínai sajátosságok maximális

figyelembevételével és a nemzetközi elvárásokkal összhangban. A meglévő hatósági és rendvédelmi szerveknek személyre szabott és célzott, valamint feladatorientált képzési és továbbképzési projekteket kell készíteniük.

7. *Támogatni kell a kínai vállalatok nemzetközi megfelelési képességeit, hogy azok teljesítsék* társadalmi felelősségüket, és hozzanak létre egy jó üzleti környezetet. A kormányzat erősítheti a környezetvédelmet, a társadalombiztosítást, a korrupcióellenes és egyéb felügyeletet, hogy csökkentse a saját nem megfelelő működéséből eredő biztonsági kockázatokat. Ugyanakkor meg kell erősítenie a vállalatokat a társadalmi felelősségvállalás, jó vállalati arculat létrehozása és több tengerentúli szociális támogatás nyújtása érdekében.

ÖSSZEGRZÉS

Az elmúlt években nem történt szignifikáns irányváltás a kínai tengerentúli érdekek védelmére szolgáló rendszer általános helyzetében. Egyrészt Kína folytatta és kiterjesztette érdekeltségi területeit, különösen az infrastrukturális beruházások területén a fejlődő országokban, elsősorban Ázsiában és Afrikában, és elősegíti az általános kétoldalú gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztését. Ez az út határozza meg, hogy az általános tengerentúli biztonsági kockázatok továbbra is magasak maradnak. Másrészt, miközben a meglévő irányokhoz ragaszkodik, Kína felismerte az azzal kapcsolatos kockázatokat és kihívásokat, és különböző utakat keres a biztonsági kockázatok felderítésére, értékelésére és elemzésére, valamint azok csökkentésére. A kínai kormány fokozatosan erősítette tengerentúli érdekeinek védelmét, erősítve a meglévő képességeket, fejlesztve a piaci mechanizmusokat és erősítve a kormány felügyeletét. Ugyanakkor a kínai társadalom és a kormány jelenleg is kiemelt figyelmet fordít a tengerentúli érdekeinek védelmére, és a jövőben is prioritásként fogja kezelni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 2017-ben Kína mintegy 70 000 konzuli védelmi és segítségnyújtási ügyet kezelt. 2018. 01. 31. <https://news.sina.cn/zwdsj/zglbn/2018-01-31/detail-ifyrcsrw1296703.d.html?pos=3>
- Állami tulajdonban lévő vagyonfelügyelet és adminisztráció. Az Államtanács Bizottsága: A központi vállalkozások teljes vagyona meghaladja a 7 billió jüant. 2018. 10. 30. http://www.ce.cn/xwzx/gnsz/gdxw/201810/30/t20181030_30665323.shtml
- Államtanács Információs Iroda: 2017-es kínai külföldi közvetlen befektetési statisztika. 2018. 09. 28. https://www.sohu.com/a/256798199_118392
- Ban Wei: *A kínai „Noé bárkájának” tökéletes akciója – Kínai és külföldi személyek Jemenből történő evakuálásának kínai dokumentumfilmje.* Xinhua. http://news.xinhuanet.com/2015-04/07/c_1114892174.htm
- Kereskedelmi Minisztérium, Statisztikai Hivatal és Deviza Adminisztráció: Kína 2015-ös külföldi közvetlen befektetési statisztikája. Kína Statisztikai Sajtó, 2016.
- Kínai konzuli védelem és segítségnyújtási ügyek általános helyzete Kínán kívül. 2016. 05. 05. Kína konzuli szolgálati hálózat. <http://cs.mfa.gov.cn/gyls/lsgz/ztl/ajztqk2014/t1360879.shtml>
- Meng Xiangqing – Zhou Yiqi – Zhang Chi: *A világ katonai helyzete 2015-ben: áttörés a biztonsági együttműködésben, fokozott zűrzavar és konfliktus.* Kortárs Világ, 2016/1.